

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XV.

V Ljubljani, v torek, dne 22. novembra 1932.

Štev. 135.

Stanislav Vdovič.

Naša kmečka stiska

Zaradi jasnosti pripomnim takoj, da ne mislim razpravljati o kmečkih dolgovih, ker prezadolženost kmetov ni vzrok, ampak le delna posledica kmečke stiske. Naj se to vprašanje reši kakorkoli, v jedru se stvar s samo ureditvijo kmečkih dolgov še ne bo izpremenila. Podoba je pa, da je debatanje o kmečkih dolgovih preveč zasenčilo bistvo kmečke stiske.

Prava kmetijska stiska, ali če kdo raje pravi »kriza«, je v tem, da se mora v Jugoslaviji tudi delavni in nezadolženi kmet zadovoljiti z življenjskim standardom, ki ni v pravem razmerju s kmetovim delom in kapitalom, ne z življenjskim standardom drugih stanov pri nas ali kmečkemu stanu v drugih državah. To se pravi, imamo kmeta, ki zaradi svojih siromašnih dohodkov tudi pri najbolj pametnem in varčnem gospodarjenju ne more biti v pravični meri deležen sadov kulture; kmeta, ki je večinoma slabo hranjen, slabo oblečen, knieta, ki večinoma stanuje v slabih hišah in ki iz lastne moči ne more postati to, kar bi moral biti v fizičnem, moralnem in gospodarskem oziru kmetijski stan sodobni državi.

Če iščemo gospodarske vzroke te stiske, jih zasledimo predvsem v dveh svetovno gospodarskih pojavih. Stiska našega kmeta se je začela že pred desetletji, ko se je v drugih delih sveta pojavilo ekstenzivno industrijsko poljedelstvo in so moderna prevozna sredstva proizvodom tega poljedelstva zagotovila vodstvo svetovnega trga. Ameriška pšenica, argentinska koruza, argentinsko meso, avstralska volna itd. so povzročile splošno krizo kmetijstva v Evropi. Nekatere države so jo premagale z intenzivnejšim obdelovanjem zemlje in množina pridelka je nadomestila kmetu, kar mu je vzela nižja cena. Nekdanji Avstriji se ni bilo treba v tej smeri truditi, ker je imela kmetijskih proizvodov dovolj in je sčasoma dosegla tako ugodno uravnovešeno gospodarsko strukturo, da je dolgo prikrivala celo njene hude, politične bolezni. Njen kmet je v senci carske zaščite lahko po starem naprej živel, ne da bi se mu bilo pred vojno baš pre slabše godilo. Slabše je imel kmet v stari Srbiji. Majhna agrarna država se ni mogla primerno industrializirati in z izvozom je imela križe.

Po kratki vojni in povojni konjunkturi se je pojavil drugi vzrok današnje kmečke stiske: avtarkična stremeljenja evropskih držav, radi katerih se nam zdaj zapirajo celo najbližji trgi. Danes niti poceni ne moremo vsega prodati, kar bi radi.

Debatirati o prednostih proste trgovine in obči škodljivosti protekcionizma nima smisla, ker tudi ne kaže razpravljati o pacifizmu, če je vojna že izbruhnila. Prav tako bi nam nič ne koristilo razpravljanje o velikih napakah naše gospodarske in trgovske politike v prvih povojnih letih, ko smo se precej ošabno trkali po prsih: Mi imamo živila in za živila dobimo zmerom vse!

Pač pa je potrebno, da dobro premostimo navedena dva poglavitna vzroka, ker nam postane le na ta način očito, kako in do kakšne meje je mogoče pomagati našemu kmetu. Postane nam potem jasno:

1. da na kako posebno izboljšanje svetovnih cen agrarnih proizvodov ne smemo računati in da se mora spričo svetovnega preobilja v našo škodo izjaloviti vsak poskus umetnega izboljšavanja cen doma;

2. da moramo sicer s trgovinskimi pogodbami reševati, kar se še da in dokler se da, moramo pa računati s čim dalje bolj omejeno možnostjo svojega agrarnega izvoza, ker se hočejo pač naši bližnji in daljnji sosede emancipirati od agrarnega izvoza. Naj jih vodijo pri tem bolj politični kakor gospodarski razlogi, resnica ostane le, da se mora čisto tudi gospodarstvo pokoravati politiki. Pri njih trpi zaradi tega industrija, pri nas poljedelstvo, a pot nazaj je povsodi že precej zaprta.

3. Ne kaže nam z racionalizacijo in intenzivnim obdelovanjem pridelovati še več onih poljedelskih proizvodov, ki jih imamo že preveč in jih bomo imeli še dolgo odveč. Dražje intenzivno obdelovanje zemlje je splošno umestno le v nekaterih gosto naseljenih okrajih, da se morejo tudi na majhnih kmetijah družine same preživljati. Z javnimi sredstvi pospešujemo predvsem napredek v pridelovanju onih proizvodov, ki jih še lahko izvažamo in onih, ki zagotavljajo boljšo prehrano domačega prebivalstva ali služijo kot surovine domači industriji.

4. Tudi mi se moramo osvoboditi agrarnega uvoza, ki ga imamo brez potrebe še precej. Zato je treba, da preorientiramo kmetijsko proizvodnjo. Imamo v državi toliko ozemlja s primernim južnim podnebjem, da bi v lastni državi lahko pridelovali še marsikaj, česar zdaj ne pridelujemo.

5. Na stalni večji odjem kmetijske proizvodnje računamo lahko le pri večjem številu prebivalstva. Prirastek pa mora najti zaposlitev v obrti in industriji, da krije domače potrebe z onimi izdelki, ki jih ne moremo uvažati, če nimamo zadovoljivega izvoza.

Iz tega je razvidno, da našemu kmetu ni mogoče enostransko pomagati. Najbolj mu še koristimo, če pospešimo industrializacijo države do one stopnje, ki je naši

sosesčini primerna, in ki jo tudi moramo doseči. Danes ne gre več, da bi obstojale izrazite industrijske države poleg izrazitih agrarnih. Čas zahteva izenačenje in nam naravnost vsiljuje avtarkijo, kolikor je praktično sploh mogoča.

Pomisliti moramo, da je stari pregovor, ves svet ima denar, če ga ima kmet, le na pol resničen. Danes se dovolj jasno kaže, da tudi kmet nima denarja, če ga drugim stanovom manjka.

Ker nihče nima take moči, da bi kar kaj zavrtel in kmetu čez noč pomagal, naj nihče ne pričakuje, da naša kmečka stiska na mah mine. Še dolgo bo treba, predno bo prišel naš kmet do primernega blagostanja. In le tedaj bo prišel, če čimprej napravimo in izvedemo gospodarski načrt za vso državo. Da mora tak načrt vključiti polnemu spoštovanju osebne lastnine in zasebne gospodarske inicijative v marsikaterem oziru omejiti dosedanje gospodarsko prostost posameznika, je pač neizogibno. Saj bi bilo v takem načrtu enako neizogibno tudi privilegiranje in subvencioniranje podjetij, ki jih moramo imeti. Ne smemo se torej strašiti ne gospodarskih oblik, ki se zde morda komu preveč moderne in revolucionarne, ne oblik, ki jih smatra kdo za zastarele in nesocialne.

Ziveti moramo. Vsi pa čutimo, da brez smotrenega načrta, kakor doslej, ne gre več naprej.

Žalostna bilanca sadnega izvoza

(Dopis z Dunaja)

Citatelji se morda še spominjajo mojih člankov v avgustu mesecu o možnostih letošnjega izvoza. Jako črno sem slikal položaj, ali kar smo potem doživeli, je prekosilo vse črne slutnje, — a to v glavnem po naši krivdi. Bilanca na koncu izvozne dobe je naravnost katastrofalna, kakor doslej še nikdar.

Uradni izkaz iz Beograda nam je povedal, da je bilo do 1. oktobra izvoženo nad 3000 vagonov svežih češpelj, med temi nad 1000 v Avstrijo. V oktobru pa so izvažali še nekaj časa v enakem tempu, z enako pridnostjo, kakor da je vse izvoznikarje vrag obsenčil, tako so hiteli dreti v čedalje večjo pogubo.

Kar so izvozili v Avstrijo, so izvozniki prejeli vsaj še nekaj denarja za svoje blago, dasi z veliko izgubo, ali kar so poslali v Prago, Berlin, Varšavo, Lodz itd. je bilo katastrofalno delo, kajti ne le da niso prejeli za blago sploh nobenega denarja, marveč so morali naknadno poslati še za troške. V Berlin po priliki po 80 mark od vagona! Vagone, ki so bili že na potu proti Poljski, so še pravočasno napotili nazaj na Dunaj, da so tu sploh še kaj rešili. Beogradčan O. V. je pokazal obračun iz Berlina za pet vagonov, po katerem je moral nakazati še za troške okrog 400 mark. Blago izgubljenost, ves trud zaman, in po vrhu še 400 mark.

Ali se ne spominjate, kaj sem večkrat dejal, da pošiljate polovico blaga, pa prejmete najmanj toliko denarja. Torej: namesto nad 3000 vagonov samo 1500 vagonov, a prejeli bi najmanj toliko denarja, kakor ga je bilo za nad 3000 vagonov! Nikar naj si kdo ne domišlja, da pretiravam, kajti to je žalostna naša bilanca, a to sem predvideval, to sem napovedoval in rotil k pameti, pameti, pameti! Kupna sila dunajskega prebivalstva je silno padla, o čemer sem pravočasno poročal, ali kljub temu so pošiljali semkaj ogromne količine blaga. Napovedoval sem ceno za češplje največ do 35 grošev (lani okrog 50), ali bilo je mnogo slabše. Prihajalo je semkaj najmanj dvakrat toliko blaga nego ga more Dunaj porabiti. To je nekatere izvozne tvrdke zapeljalo do naravnost zločinskih manipulacij. Ena sama srbska zadruga je naredila milijonsko škodo našim izvoznikom, kajti da bi se blaga iznebila, ki ga je imela po svoji krivdi dvakrat preveč, je kar na kolodvoru na Ostbahnhofu razpro-

dajala blago za vsako ceno, tudi pod 20 grošev. A za njimi so morali iti ostali trgovci, tako da sploh nismo prišli iz »Zwetschenkrach«. Kdor je le enkrat videl razburjenosti na sadnih trgih in čul preklinjanje prodajalcev, mu ostanejo neizbrisni vtisi iz letošnje izvozne dobe našega sadja.

Poročilo o izvozu naših češpelj naj zaključujem tako. Mesto nad 3000 vagonov samo 1500, in cene bi bile tu najmanj 10 grošev višje, za polovico blaga vsaj toliko denarja po višjih cenah, ki bi pomenilo izdaten dobiček, namesto sedanje izgube. Ali res ni mogoče urediti izvoza tako, da bi bili trgi le primerno obskrbljeni z našim blagom? Kaj delajo tisti faktorji, ki so za to poklicani? Ureditev izvoza je prva in nujna potreba!

Naša jabolka doslej sploh niso prišla v poštev. Ali utegne še priti čas za naša štajerska jabolka.

Za grozdje je bilo letos nekaj boljše, zlasti za smederevsko. Je čudno, da so letos Dunajčanje zahtevali v prvi vrsti smederevsko in niso se ožrevali za bolgarsko in grško grozdje. Ali naši izvozniki niso bili na višku glede pakovanja in sortiranja grozdja. Mnogo je prišlo sem pokvarjenega blaga. Na koncu se je cena zadržala okrog 100 do 120 grošev. Troškov je najbolje računati do 40 grošev na kilo. Tisti trgovci, ki so mogli vztrajati in teh je bilo le malo, so si na koncu jako popravili svoje račune. Bili so dnevi, ko so imeli do 20.000 dinarjev dobička pri vagonu. Poznam trgovca, ki je izvozil nad 100 vagonov češpelj in 50 grozdja, pa še toži o — izgubah. Glavni pogoj za bodoče je torej: ureditev in omejitev izvoza. Ako ne vedo na merodajnih mestih, kako naj se to napravi, naj skličejo malo anketo, pa bo jasno tudi njim, da je to prav lahko mogoče. A. G.

DRŽAVNI DOLG AMERIKE SE POVEČAL

Državni dolg Združenih držav Severne Amerike se je v zadnjih štirih mesecih povečal za 1.326 milijonov dolarjev, v zadnjih dvanajstih mesecih pa celo za 3.521 milijonov dolarjev. Vsi državni dolгови Združenih držav Severne Amerike znašajo sedaj 20.813 milijard dolarjev. Od teh odpade 14.257 na bone, 3.539 na bankovce, 2.044 na certifikate in 645 milijonov dolarjev na menice.

Gradbena delavnost v Nemčiji

Po vojni je bila gradbena delavnost v Nemčiji zelo velika in zlasti nemške občine so bile v tem pogledu že razsipne. Za ceste, za razna poslopja, sportna igrišča, razna zdravilišča itd. so se izdale ogromne vsote in vsa velika nemška zadolženost izvira v velikem delu od prevelikih in predragih investicij nemških občin in tudi dežel ter države v razne stavbe. Po pravici so Francozi že večkrat pisali, da nima Nemčija pravice zahtevati olajšav pri odplačilu svojih dolgov, ker je s stavbami lahko miselno zapravljala denar. Francoski list »L'Illustration« je tudi opetovano s slikami dokazal, kako silno so napredovala po vojni nemška mesta, s slikami pa tudi dokazal, kako po nepotrebnem se je zapravljalo denar tudi za smešne stavbe. Marsikatero francosko mesto bi bilo veselo, če bi tako napredovalo, kakor so se razvila nemška mesta po vojni in to večinoma za tuj denar.

Vsled odtegnitve tujega kapitala iz Nemčije pa je v zadnjem času stavbna delavnost precej nazadovala, vendar pa je bila tudi še v letu 1932 velika. Pač pa se je izvršila precejšnja razlika v financiranju gradbenih del. Velika stavbena dela so padla v znatni meri, povečala pa se je gradnja manjših stavb. Vsled tega se je tudi zgradilo manj stanovanj, kakor pa bi človek sklepal iz števila novih hiš. Tako se je zgradilo hiš l. 1930. 24.599, l. 1931. 17.926 in l. 1932. 8.324. Stanovanj pa se je zgradilo l. 1930. 120.193, l. 1931. 91.294 in l. 1932. 35.187. Še bolj se vidi to zmanjšanje stanovanj pri začetih stavbah. L. 1930. se je začelo graditi 19.979 novih hiš z 92.947 stanovanji, l. 1931. 9.947 hiš s 43.699 stanovanji, l. 1932 pa 16.577 hiš z 28.258 stanovanji.

Tudi subvencije države in javnih korporacij so v zvezi s finančno krizo zelo nazadovale. Subvencije so leta 1931. znašale še 87%, leta 1932. pa samo še 54% in to za stanovanjske zgradbe. Nazadovanje subvencij se kaže tudi v gradnji javnih poslopij. Leta 1930. je bilo dovršenih 3727 javnih poslopij z 10.464 stanovanji, l. 1931. 1957 s 6194 in leta 1932. 1273 javnih poslopij s 3030 stanovanji.

Gradbena delavnost je torej v Nemčiji znatno padla, a je še vedno velika in bo zopet narasla. Kajti stavbnih dovoljenj je bilo l. 1932. naprošenih za 17.282 hiš s 30.213 stanovanji in za 446 javnih poslopij z 242 stanovanji.

Iz seje trgovskega odseka zagrebske zbornice

Pod predsedstvom načelnika Milinova se je vršila v Zagrebu dne 15. novembra seja trgovskega odseka zbornice. Glede zakona o zaščiti kmeta se je sklenilo, da se zprosi predsedstvo zbornice, da skliče anketo vsega trgovstva na področju zbornice, ki bo razpravljala o tem vprašanju in pripravila potrebne resolucije za vlado.

Sklepi slovenskih trgovcev na obnem zboru gremijev v Laškem še niso mogli biti v celoti sprejeti, ker se v resolucijah navajajo nekatere stvari, ki jih more trgovski odsek sprejeti šele po posebnem postopanju. Glede proračuna za leto 1933 izjavlja odsek, da se že naprej strinja s sklepi predsedstva, kateremu popolnoma zaupa. Odsek je nadalje sklenil, da skliče posebno anketo, ki naj določi pojmi trgovca z mešanim blagom in branjevca. Nato je odsek obravnaval še več drugih za zagrebske trgovce važnih vprašanj.

SANACIJA ŠVICARSKIH ŽELEZNIC

Za sanacijo švicarskih železnic bo Svica prevzela 400 milijonov frankov njih dolga in poleg tega še 20 milijonov na leto za obrestno službo dolgov železnic. Tozadeven zakonski načrt bo parlamentu predložen že v prihodnjih dneh.

Novi proračun za leto 1933-34

Izjava finančnega ministra — Novi proračun znaša 10.438 milijonov dinarjev, za 884 milijonov manj ko lanski

Finančni minister dr. Djordjević je sprejel časnikarje in jim dal to izjavo: Novi proračun, ki sem ga danes v smislu čl. 102 ustave predložil narodni skupščini, je bil izdelan v prvi vrsti z namero, da se državni izdatki znižajo na najnižjo mogočo mero, da bi se ti izdatki spravili v sklad, kolikor je to sploh mogoče z ozirom na sedanje stanje državne organizacije — s stanjem gospodarstva.

Skupna vsota predloženega proračuna znaša 10.438.326.575 Din. Proračun za leto 1932/33, čegar doba poteče 1. aprila 1933, je bil odobren v skupni višini 11 milijard 323.200.000 Din in je torej novi manjši za 884.873.421 Din. Po proračunu za l. 1931/32 z naknadnimi in izrednimi krediti, ki je petekel letos 1. aprila, se ta razlika poveča na okroglo vsoto 3800 milijonov Din.

Predlog proračuna splošne državne uprave, ki se pokriva s takoimenovanimi fiskalnimi dohodki, javnimi dajatvami in presežki dohodkov državnih gospodarskih podjetij, znaša 6.989.896.910 Din ali za 385.223.755 Din manj ko sedanji proračun. Proračunski predlog državnih podjetij, ki svoje izdatke pokrivajo z lastnimi dohodki kot finančno avtonomne ustanove, znaša v izdatkih in dohodkih 3.448.429.669 Din ali za 299.649.666 manj od letošnjega. Višek dohodkov nad izdatki teh podjetij, ki služi za kritje enega dela splošne državne

uprave, znaša 535.251.967 ali za 217.702.995 dinarjev manj ko letošnji proračun.

Tako zmanjšanje proračunskega predloga v primeri s prejšnjimi proračuni dokazuje po svojem obsegu skrajni napor, ki je bil storjen pri določevanju državnih izdatkov. Ni potrebno posebej naglašati, kako velike važnosti je ta razlika po svojih posledicah tako v pogledu obsega državne delavnosti, ko v pogledu kapacitete našega narodnega gospodarstva. Pripominjam le, da imajo vsi ti veliki napori in vse te izredne odredbe, ki so vidne iz samega sestava proračuna, samo ta cilj, da se doseže proračunsko ravnovesje. Kajti proračunsko ravnovesje je največja skrb vlade pri izvajanju njene finančne politike in to ravnovesje se mora ohraniti za vsako ceno. Na ta način hoče kraljevska vlada potrditi svojo dosedanje politiko v pogledu ozdravljenja finančnega položaja države, ne izgubljač pri tem iz vida niti za trenutek činjenice, da moramo z ozirom na sedanje težke gospodarske prilike, ki vladajo v svetu, v prvi vrsti tudi sami storiti vse, da pride do ureditve gospodarskih prilik.

Podrobnejšo analizo proračunskega predloga bom podal v svojem ekspezeju, ki ga bom v kratkem izročil skupščini. Kar se tiče posameznih postavk v proračunu, izglejajo te v primeri s sedanjim tako-le:

IZDATKI:

A. Splošni državni izdatki.

	Proračun za l. 1933/34	Odobreni krediti za l. 1932/33	Razlika
			v milijonih dinarjev
1. vrhovna državna uprava	151.5	149.2	+ 2.2
2. pokojnine in invalidnine	915.7	873.1	+ 42.5
3. državni dolgovi	1.187.2	1.558.7	- 371.4
4. pravosodno ministrstvo	358.5	389.8	- 31.3
5. zunanje ministrstvo	120.9	137.7	- 16.7
6. notranje ministrstvo	551.1	569.6	- 18.4
7. prosvetno ministrstvo	784.6	815.2	- 30.5
8. finančno ministrstvo	303.2	318.0	- 14.8
9. ministrstvo za vojsko in mornarico	2.001.9	2.132.2	- 130.3
10. ministrstvo za javna dela	164.4	197.7	- 33.3
11. prometno ministrstvo	152.5	125.7	+ 26.8
12. kmetijsko ministrstvo	61.8	54.9	+ 6.9
13. trgovinsko ministrstvo	45.4	50.7	- 5.3
14. socijalna politika in zdravje	150.7	160.3	- 9.5
15. ministrstvo za telesno vzgojo	14.9	11.7	+ 3.2
16. proračunski rezervni krediti	25.0	30.0	- 5.0
Skupaj	6.989.8	7.575.1	- 585.2

B. Izdatki državnih gospodarskih podjetij in ustanov.

Prosvetno ministrstvo	23.6	24.9	- 1.2
Finančno ministrstvo	539.2	634.8	- 95.5
Prometno ministrstvo	2.458.3	2.612.4	- 154.0
Kmetijsko ministrstvo	55.3	56.9	- 1.6
Trgovinsko ministrstvo	16.2	16.2	-
Ministrstvo za šume in rude	301.7	342.9	- 41.2
Ministrstva za soc. politiko in nar. zdravje	53.7	59.6	- 5.8
Skupaj	3.448.4	3.748.0	- 299.6

DOHODKI:

A. Splošni državni dohodki.

1. neposredni davki	1.808.0	1.663.0	+ 145.0
2. posredni davki	2.880.0	3.185.0	- 305.0
3. monopoli (višek dohodkov)	1.606.7	1.811.0	- 204.3
4. drž. gospodarstvo (višek dohodkov)	535.2	732.9	- 217.7
5. razni dohodki	159.9	163.1	- 3.2
Skupaj	6.989.8	7.575.1	- 585.2

B. Dohodki državnih gospodarskih podjetij in ustanov.

Prosvetno ministrstvo	35.5	33.3	+ 2.2
Finančno ministrstvo	556.0	656.4	- 100.4
Prometno ministrstvo	2.843.1	3.169.2	+ 326.1
Kmetijsko ministrstvo	55.3	56.9	- 1.6
Trgovinsko ministrstvo	54.0	50.7	+ 3.3
Ministrstvo za šume in rude	383.8	474.5	- 88.7
Ministrstva za soc. politiko in nar. zdravje	53.7	59.6	- 5.8
Skupaj	3.983.6	4.501.0	- 517.3

Češkoslovaška zunanja trgovina

Trgovinski minister dr. Matoušek je imel v senatu velik ekspeze o stanju češkoslovaške zunanje trgovine. Svetovni gospodarski konferenci pripisuje minister velik pomen, kar se je ne bodo udeležili samo strokovnjaki, temveč pooblaščen ministri, ki bodo mogli skleniti veljavne sklepe. Svetovna gospodarska konferenca bo prvi narok držav dolžnic in upnic.

Nato je minister Matoušek obširno govoril o odnošajih Češkoslovaške do drugih držav. Prizadevanje, da bi se dosegle boljše izvozne možnosti v Nemčiji, ni imelo uspeha. Pač pa se je posrečilo ohraniti izvoz v Švico v isti višini ko lani. Zamenjava blaga s Francijo je sicer manjša, z

ozirom na splošno nazadovanje trgovine pa zadovoljiva. Verjetno je, da bo Francija nadomestila kontingente z zvišanimi carinami. Velike pa so pritožbe industrije proti postopanju Avstrije. Vслед avstrijskih uvoznih prepovedi je izgubil češkoslovaški izvoz okoli 410 milijonov Kč. Izkušnje prve kompenzacijske pogodbe z Madjarsko se bodo uporabile pri sklenitvi druge. Izvoz drv na Madjarsko omogoča ugodne kompenzacije. Kliring z Jugoslavijo dovoljuje likvidacijo starih terjatev in znatno omejuje nastajanje neugodnih plačilnih odnošajev. Sovjetska unija je v svojem načrtu določila večja naročila za češkoslovaške strojne in železarske fabrike. Potrebno bo

zato v kratkem razpravljati o uvozu sovjetskega blaga, ker bodo sovjeti krili naročila iz svojih terjatev do češkoslovaških uvoznikov. Ottawski sporazum je zelo škodoval češkoslovaški industriji, ki ne bo več mogla zavzeti na britanskem trgu onega položaja, ki ga je imela. Samo izguba češkoslovaških tekstilnih fabrik se ceni na 60 milijonov Kč. Izvozne težave za češkoslovaške gumaste čevlje ni presojati kot napad proti češkoslovaškemu uvozu, temveč kot odgovor Amerike na postopanje japonske konkurence. Končno je trgovinski minister svaril pred prevelikimi nadami, ki jih goje nekateri vsled demokratske zmage v Ameriki. Tako glede izvoznih možnosti, ko glede odprave prohibicije je vsak prevelik optimizem napačen.

VELETRGOVINA
kolonijalne in
špecerijske
robe

Jvan Jelacín
Ljubljana

Zaloga sveže prazne kave, mletih dišav in ručninske vode.

Točna in solidna postrežba!
Zahtevajte cenik!

Iz naših organizacij

Uprava združenja trgovcev za srece Celje, Gornji grad in Šmarje pri Jelšah je poslala članom mešane in sorodnih strok okrožnico z navodili glede delitev koledarjev ob Novem letu. V tej okrožnici se opozarja članstvo na sklepe, ki so si jih sami prisvojili ob priliki sestankov po raznih krajih združenja v mesecu februarju t. l., da se običaj delitev koledarjev odpravi. — Ker uprava združenja nima zakonite opore, da bi članom zabranila ta običaj, apelira na solidarnost z ozirom na tozadevne prisvojene sklepe. Uprava.

Razstave sejmi

XIV. mednarodni velesjem v Bruslju se bo vršil od 5. do 19. aprila 1933. Pogoji se udeležbo se dobijo v pisarni Zbornice za TOI.

*

NOVE OMEJITVE POŠILJANJA DEVIZ V TUJINO

Ministrski svet je sklenil, da se smejo pošiljati v tujino devize samo za vzdrževanje onih dijakov, ki imajo le še en ali dva semestra do konca študijev; za zdravljenje v tujini pa le takrat, če se s potrdili 3 domačih zdravnikov dokaže, da je doma uspešno zdravljenje izključeno. Vsa dosedaj izdana dovoljenja za kupovanje deviz za vzdrževanje bolnikov in dijakov v tujini se s 15. decembrom ukinejo. Do 10. decembra je predložiti oddelku državnega računovodstva prošnje za pošiljanje valut v smislu navedenih novih omejitev. Prošnjam je treba predložiti potrdilo šolske oblasti, potrdila zdravnikov in dokaz o plačanih davkih.

Po svetu

Novi proračun vardarske banovine znaša 47.9 in je za 5.9 milijonov dinarjev manjši ko lanski.

Eskontni banki v Beogradu ter Bitoljski banki je dovolil ministrski svet, da se smejo poslužiti § 5 zakona o zaščiti kmeta. Izguba pri Subotički trg. in obrtni banki znaša 4.2 milijonov Din, vlagateljem pa dolguje banka 2.5 milijonov. Direktorja banke Goldmanna so zaprli.

Kruh se je podražil v Zagrebu za 50 par. Jugoslovenska udružena banka je likvidirala svojo podružnico v Osijeku.

Atentat na vlak min. predsednika Herriota so izvršili bretonski avtonomisti, ki jih financirajo nemški narodni socijalisti. Atentat pa se je k sreči ponesrečil.

Evropa bi morala po haaškem mirovnem sodišču sebe proglasiti za insolventno, je izjavil ameriški demokrati poslanec Britten.

Roosevelt in Hoover se sestane dne 22. novembra. Po tem sestanku bo šele jasno stališče USA glede odložitve zapadlih plačil medzaveznih vojnih dolgov.

Italijanska vlada demantira vest, da bi zaprosila U. S. A. za odložitev plačila medvojnih dolgov.

Nova grška vlada je v krizi vsled nesoglasja voditeljev strank v finančnih vprašanjih.

Pri nadomestnih volitvah za mandat bivšega predsednika vlade Karolyja je zmagal prosvetni minister Homan proti kandidatu opozicije Stefanu Fridrichu.

Ostra napetost med Bolgarsko in Turčijo je nastala vsled iredentistične bolgarske proslave 20-letnice zavzetja Odrina.

Proračun Švice za l. 1933-34 izkazuje 442 milijonov šv. fr. izdatkov in 371 dohodkov. Deficit znaša torej 71 milijonov šv. fr. ali 920 milijonov dinarjev.

Notranji dolg Italije je znašal koncem septembra 95.8 milijard lir napram 95.4 koncem l. 1932.

Med avstrijsko vlado in tujimi upniki je bil v pogledu Creditanstalt dosežen sporazum in bo banka pričela zopet poslovati.

Italija ima po zadnjih podatkih 15.000 milijonarjev, od katerih je najbogatejši senator Aghetti, ki ima poldrugo milijardo lir premoženja.

Zlato in devizno kritje nemške Državne banke se je povečalo od 26.8 na 27.2%.

Božične hranilnice v USA, ki zbirajo posebne prihranke ljudi za božič, bodo letos izplačale varčevalcem 500 milijonov dolarjev, za 100 manj ko lani.

Od avstrijskih predilnic ne dela niti ena tretjina, ostale pa le s 40—50 odstotno kapaciteto.

Preizvodnja piva je na Češkoslovaškem znašala v septembru 5.18 milijonov hl proti 5.72 milijonov hl v septembru 1931.

Cena masti je na Dunaju padla za 12 do 15 grošev pri kili.

Število brezposelnih je na Dunaju naraslo na 118.800, za 25.000 več ko lani.

Uvoz 1000 vagonov koruze iz podonavskih držav je dovolila za ta mesec Češkoslovaška.

Avtomobilski fabriki Daimler Benz izkazuje vsled stalno padajočih naročil za leto 1931 deficit v znesku 15 in pol milijonov mark. Kapaciteta fabrike je bila izkoriščena za samo 60%.

Prebivalstvo Madjarske znaša po zadnjem štetju 8.688.000 ljudi.

40 milijonov radio-naročnikov je na vsem svetu po podatkih ameriškega trgovinskega ministrstva.

Bojnih letal ima po podatkih Zveze narodov Francija 2.375, Združene države Sev. Amerike 1.752, Japonska 1.639, Italija 1.507 in Vel. Britanija 1.434.

250.000 oseb je umrlo za tuberkulozo na Bolgarskem po vojni. Vsako leto zahteva tuberkuloza na Bolgarskem 18.000 smrtnih žrtev.

„BUDDHA“
čajne mešanice so najboljše
TEA IMPORT, LJUBLJANA

Telefon 26-26

Večna pot 15

Telefon 26-26

Občni zbor Trgovskega bolniškega in podpornega društva

Kako nujno potrebna bi bila decentralizacija socialnega zavarovanja, je zveza dokazal občni zbor nad vse koristnega in uspešnega Trgovskega bolniškega in podpornega društva. Že sedaj nudi to društvo svojim članom več ko drugi zavarovalni uradi in moglo bi storiti še znatno več, če ne bi moralo prispevati za Osrednji urad za zavarovanje delavcev samo v dveh letih nad 200.000 dinarjev. Pa še iz drugega razloga bi bila potrebna reorganizacija zavarovanja, ker potrebujejo in zmorejo zasebni nameščenci čisto drugo zavarovanje ko delavci. Upati je, da bo tej splošni želji vseh zasebnih nameščenecv vendar enkrat ustrezno.

Občni zbor Trgovskega bolniškega in podpornega društva se je vršil v veliki dvorani Trgovskega doma. Občni zbor je otvoril in vodil predsednik **Klinar**, ki je pozdravil vse navzoče in imenoma: predsednika bolniške blagajne **dr. Plessa**, predsednika Zveze zasebnih nameščenecv **Zemljiča** in predsednika Zveze bančnih, zavarovalnih, trgovskih in industrijskih uradnikov **Vrančiča**.

Predsednik bolniške blagajne **dr. Pless** se je nato zahvalil za pozdrav in naglasil velik napredek, ki ga je doseglo društvo s postavitvijo nad vse moderno urejenega sanatorija »Šlajmerjev Dom«, ki je društvu v resnici v čast. Povdaril je nato nujno potrebo, da se že vendar enkrat uredni prizadevanje zasebnih nameščenecv, da se spremeni zakon o socialnem zavarovanju, ki ne upošteva v dovoljni meri potreb zasebnih nameščenecv. Prav tako potrebno pa je, da se izvede decentralizacija socialnega zavarovanja. To je splošna zahteva gospodarskih slojev in v tem smislu je tudi že bolniška blagajna izdelala utemeljeno resolucijo in jo poslala na merodajno mesto. Upati je, da bodo že v kratkem času te upravičene zahteve zasebnih nameščenecv izpolnjene. Za pozdrave sta se nato zahvalila še gg. Zemljič in Vrančič.

Predsednikovo poročilo.

Obširno poslovno poročilo je podal nato preds. **Klinar**. Občni zbor je bil preložen na november, ker je hotelo društvo zbrati podatke o poslovanju novega sanatorija, da bi moglo na podlagi teh podatkov določiti društveni prispevek za prihodnje leto.

Uvedba višjega zavarovanja se je že v prvem letu izkazala kot dobra in potrebna. Pcolovica članov se je že skoraj priglasila za višje zavarovanje. Kljub težkim časom, ko vse organizacije tožijo o nazadovanju, je število članov še nekoliko naraslo. Vseh članov šteje društvo 5913, od katerih se je prijavilo za višje zavarovanje 3200.

Kar je moglo sploh društvo nuditi članom v okviru obstoječih predpisov, to jim je nudilo, kljub temu pa je moglo vzdržati ravnovesje med prispevki in dajatvami in se obvarovati deficita. Za višje zavarovanje se je plačevalo mesečno po 20 dinarjev in ti prispevki so dali vse leto 725.200 Din. V splošno se plačujejo vsi prispevki redno in za leti 1930 in 1931 je bilo treba odpisati le nekaj neizterljivih prispevkov. Redno plačevanje prispevkov pa je tudi v največjem interesu članov, ker ugasne pravica člana na višje dajatve, če je tri mesece v zaostanku s svojimi plačili. Te višje dajatve so prav znatne in po njih ima član pravico zdravljenja v 2. razredu javnih bolnic, oziroma v društvenem sanatoriju in sicer za dobo 3 mesecev, če je bil manj ko eno leto član, za dobo šestih mesecev pa, če je bil član več ko eno leto. Pa tudi pravice svojcev so prav znatne in imajo ti pri višjem zavarovanju pravico do 4 tedenskega zdravljenja v 2. razredu javnih bolnic. Ti se tudi te pravice

pridno poslužujejo in od 8100 oskrbnih dni v bolnicah in sanatorijih je odpadlo lani na svojce 2893 oskrbnih dni. Za operacije in zdravniške stroške je društvo lani plačalo 90.000 Din.

V ozkih stikih z obema sorodnima društvi »Trgovačko Omladino« v Beogradu in z »Mercurjem« v Zagrebu, je društvo stalno delalo na to, da se spremeni sedanji zakon o zavarovanju delavcev in da se uvede za zasebne nameščenecv zavarovanje, ki bo odgovarjalo njih potrebam in željam. Nujno potrebno je, da dobe vsa ta tri društva popolno avtonomijo, ker bi potem še z mnogo večjim uspehom mogla izvršiti svojo nalogo. Kako velika pridobitev bi bilo popolnoma samostojno poslovanje društva že v finančnem oziru, dokazuje najlepše dejstvo, da je moralo plačati društvo v letih 1930 in 1931 Osrednjemu uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu k upravnim stroškom 225.000 Din, pa čeprav je poslovanje društva in SUZOR-a popolnoma ločeno.

Preteklo leto zaključuje društvo s prebitkom v višini 1800 Din. Med aktivnimi postavkami je omeniti novi sanatorij (3.028.000 Din), med pasivnimi pa dolg pri Pokojninskem zavodu (2.677.000), rezerva za kritje adaptacijskih stroškov sanatorija (245.000) itd. Dohodki so znašali 733.000, izdatki pa 731.000. Za bolniške stroške je bilo izdano 612.000, za upravne 59.000 in kot prispevek za adaptacijo sanatorija 60.000 Din.

Na predlog g. Zemljiča je občni zbor izrekel odboru soglasno absolutorij.

O društvenem sanatoriju

je poročal predsednik **Klinar**. Sanatorij je bil zgrajen s pomočjo posojila pri Pokojninskem zavodu, za katerega je delno prevzela garancijo ljubljanska mestna občina. Svečano je bil otvorjen sanatorij dne 24. septembra ter dobil svoje ime po bivšem lastniku hiše, znamenitem kirurgu in velikem človekoljubu, dr. **Šlajmerju**. Sanatorij ima v devetih sobah 30 postelj. V sled nad vse moderne in v vsakem pogledu dovršene opreme se poslužujejo sanatorija tudi nečlani, ki plačujejo v 1. razredu 130, v 2. pa 100 Din na dan. Od otvoritve se je zdravilo v sanatoriju že 26 članov in 20 svojcev ter 26 zasebnikov. Operacij je bilo 78, ki sta jih izvršila dr. **Kramarič** in dr. **Švajger**. Dohedki sanatorija so že v prvih mesecih bili dovolj veliki za kritje režijskih stroškov.

Povišanje društvenega prispevka.

Samo kritje režijskih stroškov pa ne zadostuje, če hoče društvo postati v resnici pravi lastnik sanatorija. Zato je brezpogojno potrebno povišanje prispevka, da se bo moglo najeto posojilo obrestovati in amortizirati. Sedanji prispevek v višini 20 Din za višje zavarovanje ne zadostuje, saj daje ta prispevek tudi svojem pravico do 4 tedenskega zdravljenja v II. razredu bolnic oz. sanatorija. Društvo »Mercur« pobira n. pr. dodatni prispevek v višini 30 Din mesečno, a ne nudi svojem članov nobenih ugodnosti. Zato je popolnoma upravičeno, da se za višje zavarovanje poviša mesečni prispevek na 30 Din in to za vse zavarovance, za poročene ko tudi neporočene. S tem bi dobilo društvo na leto okoli 400.000 Din več dohodkov, od katerih bi se glavni del porabil za obrestovanje in amortizacijo dolga, nekaj pa za dotiranje posmrtninskega fonda. Sedaj po zakonu določena pogrebnina v višini 1440 Din v najvišjem razredu nikakor ne zadostuje. Zato predlaga odbor, da zviša občni zbor mesečni prispevek v višjem zavarovanju na 30 Din, čemur je občni zbor tudi soglasno pritrtil.

Konkurzi in prisilne poravnave

Razglašena sta konkurza o imovinah: posestnika **Janeza Livka** v Zburah pri Smarjeti. Konkurni sodnik **Čoš Fran**, starešina sodišča v Mokronogu. Upravnik mase notar **Demšar**. Prvi zbor upnikov pri sodišču v Mokronogu dne 24. XI. ob 9. Oglasitveni rok do 16. XII. Ugotovitveni narok pri sodišču v Mokronogu dne 22. decembra ob 9.

trgovca **Uršiča Antona** v Laškem; konkurzni sodnik **dr. Pernat**, upravnik mase **dr. Roš**. Prvi zbor upnikov pri sodišču v Laškem dne 3. XII. ob 10. Oglasitveni rok do 24. XII. Ugotovitveni narok dne 9. januarja 1933. ob 10.

Odpravljen je konkurz tvrdke **Keramični** in gradbeni material **L. Battelino** in drug v **Mengšu**, ker ni pokritja za stroške postopanja.

Uvedeno je poravnalno postopanje o imovini:

mesarjev **Alojza in Marije Stanič** na **Bledu**. Poravnalni sodnik **dr. Štular**, poravnalni upravnik odvetnik **Krištof**. Narok za sklepanje poravnave pri sodišču v **Radovljici** dne 23. XII. ob 10. Rok za oglasitev do 17. XII.

Surovinske zadruga čevljarjev v **Celju**. Poravnalni sodnik **dr. Dolničar**, poravnalni odvetnik **dr. Goričan**. Narok za sklepanje poravnave dne 24. XII. pri sodišču v **Celju** ob 8:30. Prijavni rok do 19. XII. poravnalna ponudba 70%.

Odobri se poravnava krojaškega mojstra in trgovca **Midoferja Alojzija** v **Novem mestu** proti plačilu 60% kvote terjatev in poroštvo posestnika **Knafliča** in sedlarja **Pirnarja** v **Kandiji**.

Končane so poravnave: modistke **Hobacher Ane** v **Mariboru**; trgovine z muzikalijami **Höfer Josip** v **Mariboru**; trgovca **Jonaša Janeza** v **Murski Soboti**; trgovke **Merješič Jelisave** v **Medvodah**; trgovca z mešanim blagom **Pihlarja Srečka** v **Mariboru** in trgovca s pohištvom **Zelenke Ernesta** v **Mariboru**.

Potrdi se poravnava izven stečaja trgovca in posestnika **Ernesta Tichlerja** v **Vitanju** proti temu, da plača prednostne terjatve in zahtevke v celoti, stalim upnikom pa plača 40 odstotno kvoto, ki je plačljiva v 12 enakih mesečnih obrokih.

LJUBLJANSKA BORZA

občaj 21. novembra 1932.	Povpraševanje Din	Ponudbe Din
DEVIZE:		
Amsterdam 100 h. gold	2314'01	2325'37
Berlin 100 M	1367'64	1378'44
Bruselj 100 belg	798'57	802'51
Budimpešta 100 pengő	—	—
Curih 100 fr.	1108'35	1113'85
London 1 funt	189'19	190'79
Newyork 100 dol., kabel	—	—
Newyork 100 dolarjev	6740'20	6768'46
Pariz 100 fr.	225'77	226'89
Praga 100 kron	170'67	171'53
Stockholm 100 šved. kr	—	—
Trst 100 lir	294'57	296'97

Obiščite avtomatični bulet D A J - D A M

Finančni program grške vlade

Letošnji deficit v grškem proračunu znaša 700 milijonov drahem. Vlada je objavila, da bo skušala na vsak način ta deficit odpraviti. Da bi zboljšala plačilno bilanco, namerava vlada zmanjšati uvoz in pridobiti grškemu gospodarstvu nove trge. Nadalje hoče vlada izvesti fuzijo grške Narodne banke z Grško banko. Poleg tega namerava uvedti monopol na tobak. Tudi se trudi grška vlada, da bi sklenila nov sporazum s tujimi upniki; da bi ti pristali na znižanje dolgov ali olajšali Grčiji plačila z ozirom na njeno težko finančno stanje.

Dobava prodaja

Direkcija državnega rudnika **Velenje** sprejema do 28. novembra t. l. ponudbe glede dobave 20 l črnila in 50 komadov vrtnih konic; do 30. novembra t. l. glede dobave zakovic, vijakov, žičnikov, kositra, žgane žice, pločevine, dimnih kolen in cevi; do 5. decembra t. l. glede dobave 150 m³ jamskega lesa in 1200 m jeklene žične vrvi.

Direkcija državnega rudnika **Banja Luka** sprejema do 30. novembra t. l. ponudbe glede dobave ladijskega poda.

Komanda pomorskega arzenala **Tivat** sprejema do 8. decembra t. l. ponudbe glede dobave pločevine, železa, plinskih cevi, zakovic, vijakov; do 9. decembra t. l. glede dobave gred iz mahagonijevega lesa; do 12. decembra t. l. glede dobave klingerita, lepenke, azbesta, kaučuka, motvoza, šarnirjev, ključavnic ter raznega drugega orodja.

Dne 13. decembra t. l. se bo vršila pri Direkciji držav. železnic v **Subotici** ofertna licitacija glede dobave ognjegasnega orodja.

Dne 3. decembra t. l. se bo vršila pri Glavnem sanitetnem skladišču v **Zemunu** ofertna licitacija glede dobave 3000 parov usnatih copat in 2500 m žične mreže za okna; dne 6. decembra t. l. glede dobave 1000 komadov odej; dne 8. decembra t. l. glede dobave 1500 m gumiranega platna in 50.000 metrov kaliko-platna; dne 10. decembra t. l. pa glede dobave 10.000 kg čiste vate.

Prodaja. Dne 24. novembra t. l. se bo vršila pri glavni carinarnici v **Ljubljani** prodaja raznega blaga (kemični izdelki, orožje, bicikelj, kovinski izdelki, igralne karte, konfekcija, železnina, izdelki iz pločevine, svilene in polsvilene tkanine, slamniki, saharin itd.).

Direkcija državnega rudnika **Senjski Rudnik** sprejema do 5. decembra t. l. ponudbe glede dobave 1000 kg cilindrskega olja.

Komanda pomorskega arzenala **Tivat** sprejema do 9. decembra t. l. ponudbe glede dobave držajev za kladiva in pile, jeklenih krtač, krogličnih ležajev, osov in za kolesa, raznih potrebščin za biciklje, igel za šivalne stroje, sukanca, motvoza, kaučuk cevi, steklenega papirja, smirkovega platna, stekla, lepenke, krede, svinčnikov in vžigalic; do 13. decembra t. l. glede dobave 45 kg lužnega kamenja, 750 kg mila, 200 kg stearinskih sveč, 1800 škatlic vžigalic, 100 kg govejega loja, 45 metrov stenja, 30 kg lesnega oglja itd.; do 14. decembra t. l. pa glede dobave lanene in konopnene jadrenine, platna, zelenega sukna, afriške trave, filca in materijala za tapetnike.

Direkcija državnega rudnika **Velenje** sprejema do 28. novembra t. l. ponudbe glede dobave 600 kg strojne masti, 600 kg strojnega olja, 10 komadov žarnic, 15 kg grafitiranih azbestnih vrvi, 30 m okroglega jermena, 20 zavitkov svetlepisnega papirja »zalid«, 20.000 komadov krajnikov, 300 m jeklenih žičnih vrvi ter glede dobave parnih ventilov in grafitnih loncev.

Direkcija državne železarne **Vareš-Majdan** sprejema do 30. novembra t. l. ponudbe glede dobave 150 komadov vil za koks, 250 komadov lopat za premog, 25 komadov grabelj, 10 komadov sekir, 30 m² gumijastih plošč, 1200 kg raznih barv, 100 komadov zidarskih čopičev in 20 komadov soboslikarskih čopičev, 5500 komadov vijakov in 50 kg matic.

Direkcija državnega rudnika **Senjski Rudnik** sprejema do 28. novembra t. l. ponudbe glede dobave 500 m platnenih cevi, 3 sit za separacijo premoga ter glede dobave transportnih trakov.

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke.

Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

Zahteve obrtnikov

Zakonski načrt o pooblaščenih inženjerjih nemogoč

V petek popoldne se je vršilo v dvorani OUZD v Ljubljani veliko protestno zborovanje obrtnikov proti novemu zakonskemu načrtu o pooblaščenih inženjerjih. Protestno zborovanje, ki so ga sklicale razne obrtniške organizacije, je bilo dobro obiskano in je jasno dokazalo, kako silno je novi zakonski načrt vznemiril obrtnike, ki so kot en mož nastopili za svoje pravice. Upati je, da bo ta energičen in složen nastop vseh obrtnikov rodil popoln uspeh in da bo ustrezno upravičenim zahtevam slovenskih obrtnikov.

Zborovanje je vodil predsednik koncesioniranih elektrotehnikov Tone Poljšak. Pozdravil je vse navzoče ter imenoma podpredsednika Zbornice za TOI Josipa Rebeke, tajnika Zbornice dr. Pretnarja, komisarja banske uprave Šinka in zastopnike obrtniških organizacij. Nato je poročal o zakonskem načrtu o pooblaščenih inženjerjih, s katerim so zadete osnovne pravice obrtnikov. Po tem zakonskem načrtu ne bi obrtniki izgubili samo pravice do dela, temveč bi morali dati vse svoje načrte v podpis in odobritev pooblaščenim inženjerjem in to seveda le proti visokemu honorarju.

V imenu Zbornice za TOI je nastopil proti zakonskemu načrtu podpredsednik g. Rebeke, ki je v lepem govoru razložil vse težke posledice, ki bi jih povzročil novi zakonski načrt. Zbornica je zato kot prva nastopila za pravice obrtnikov in sklicala anketo, ki je jasno dokazala nevdržnost novega zakonskega načrta. Z neovrgljivimi dokazi o popolni nesprejemljivosti novega zakonskega načrta so nastopili nato zastopniki raznih obrtniških organizacij: tako g. Briceelj za združbo stavbenikov, za zidarske mojstre g. Hlebš, v imenu tesarskih mojstrov g. Ravnihar, za stavbne in strojne ključavničarje g. Martinčič, za instalaterje in kleparje g. Pičman, za elektrotehnično stroko g. Poljšak, v imenu absolventov tehnične srednje šole g. Kremžar in nato v imenu strojnih tehnikov g. Mihelčič. Predsednik zborovanja je nato prečital nekaj najbolj markantnih solidarnostnih izjav obrtniških organizacij, katerih je bilo v vsem 85, nakar je izčrpno razložil akcijo Zbornice proti novemu zakonskemu načrtu zbornični tajnik dr. Pretnar. Koncem svojega govora je sporočil zborovalcem, da je bil zakonski načrt o pooblaščenih inženjerjih že vrnjen gradbenemu ministrstvu in da je torej prvi uspeh že dosežen.

Ko je še v imenu banske uprave izjavil komisar Šink, da bo banska uprava podpisala akcijo obrtnikov in ko je bilo še sklenjeno, da se izreče zahvala ministru n. r. Ivanu Mohoriču za njegovo delo v korist obrtnikov, so bile soglasno sprejete te

resolucije:

Pripadniki na zboru zastopanih obrtniških strok in predstavniki njihovih organizacij ugotavljamo, da predlog zakona o pooblaščenih inženjerjih, ki ga je izdelalo ministrstvo za gradbo, globoko posega v interese in delovanje gospodarskih krogov, osebito pa v pravice številnih obrtniških strok.

Omenjeni zakonski predlog omogoča velepodjetjem, ki se bavijo s prodajo tehnične materiala in za katerimi notorično povečini stoji inozemski velekapital, da z nastavitvijo, odnosno z navidezno samostojnim sodelovanjem pooblaščenega inženjerja kot poslovodje ali družabnika morejo izvrševati in projektirati vsa montažna, instalacijska, konstrukcijska in druga podobna tehnična dela, ne da bi imela za to obrtno pooblastilo, odnosno dovoljenje. To nasprotuje temeljnim načelom obrtnega zakona, obenem pa dela iluzorne vse predpise in ustanove za zaščito domače proizvodnje in delavnosti.

Zakonski predlog pridržuje nadalje pooblaščenim inženjerjem izključno pravico do cele vrste tehničnih del, ki so jih po dosedanjih zakonskih predpisih, običajih in praksi vedno izvrševali obrtniki. Cela vrsta obrtniških strok bi po zakonskem

osnutku izgubila s tem svoj delokrog in eksistenco. Graditelji, tesarski in zidarski mojstri, ključavničarji, mehaniki, instalaterji vodovodov, centralnih kurjav in toplovodnih naprav, elektrotehnik, elektroinstalaterji in še drugi bi postali vazali pooblaščenim inženjerjem. Eksistenca desetisocev obrtnikov z njihovimi družinami in delavci bi bila uničena, naš obrtni naraščaj bi izgubil vsake izgleda, da se kdaj osamosvoji in ustvari skromno eksistenco, vse to zato, da se omogoči ali izboljša eksistenca pičlemu številu inženjerjev.

Ugotavljamo nadalje, da ta zakonski načrt v posebni določbi predpisuje, da se s tem zakonom pojasnjuje in izpopolnjuje obrtni zakon, to kljub temu, da gre za povsem drugi mnogo važnejši zakon, ki ni z inženjerskim v nikaki zvezi, ki je stopil v veljavo šele pred pol letom in na podlagi katerega imajo še iziti izvršilne uredbe ravno o predmetih, ki se nanašajo na delokrog obrtništva.

Odločno ugovarjamo, da bi se trgovskim velepodjetjem, ki dobavljajo tehnični material, dajala možnost, da brez pooblastila ali dovoljenja izvršujejo instalacije, montaže, konstrukcije in druga tehnična dela.

Ugovarjamo proti temu, da bi zakon o pooblaščenih inženjerjih ustvarjal za inženjerje monopol na tipično obrtniška dela ter jemal obrtniku njegove stare pravice.

Pravtako energično ugovarjamo proti temu, da bi imenovani zakon z uničenjem eksistence desetisočem obrtništva in obrtnega naraščaja ubil naše praktično visoko kvalificirane panoge, ki tvorijo po svoji izobrazbi in praktičnem udejstvovanju, kakor tudi po svoji produktivni sili in številu jedro in hrbenico naše najbolj zdrave in najvažnejše domače obrtniške in industrijske proizvodnje in delavnosti.

Protestiramo proti temu, da bi se z inženjer. zakonom dopolnjeval in objasnjeval povsem drugi, to je obrtni zakon, to tembolj, ker je ta zakon stopil v veljavo šele 9. marca 1932. S tem bi se omajala v naši zakonodaji vsaka prava sigurnost in stabilnost, ki je temelj vsake pravne države.

Ugovarjamo končno najodločnejše proti temu, da se zakoni, ki globoko posegajo v interese in udejstvovanje najširših gospodarskih plasti, delajo brez zaslišanja gospodarskih krogov.

Zahtevamo, da se pred končno redakcijo zakonskega predloga o pooblaščenih inženjerjih zaslišijo tudi prizadeta gospodarska predstavništva osebiti pa, da se iz zakona črtajo vse določbe, proti katerim so naperjeni naši ugovori.

Priporoča se

GREGORC & Ko.
LJUBLJANA

Veletrgovina specerijskega in kolonijalnega blaga, raznega žganja in spirita

TELEFON: 22-46 Brzjavni: GREGORC

Zahtevajte specialne ponudbe!

Denarstva

VARČEVANJE V ITALIJI

Po podatkih Agenzie di Roma so se v zadnjih letih vloge v italijanskih hranilnicah zelo dvignile. Tako so narasle vloge v hranilnicah od 13-8 milijard lir v letu 1926 na 15-2 milijarde v letu 1932. Prav tako pa so narasle tudi vloge v poštni hranilnici in sicer od 10-7 milijard v l. 1926 na 15-5 milijard v letu 1932. V vsem so torej narasle vloge v vseh hranilnicah za nad deset milijard v šestih letih. Koncem avgusta letošnjega leta so znašale vse vloge v italijanskih hranilnicah nad 30-8 milijard lir.

Mestna hranilnica v Novem Sadu je najbrž edini denarni zavod pri nas kot poročila »Jugoslavenski Lloyd«, ki je prebrodil

krizo nezaupanja vlagateljev brez vsakega pretresa. Ta hranilnica je bila ves čas likvidna in izplačevala vloge brez težav. Zato je žela novo zaupanje in začela prejemati nove vloge tako, da bo koncem leta lahko zabeležila porast svojih vlog. Zavod je na drugi strani tudi v tekočem letu kljub krizi podeljeval kredite za gradnjo novih hiš in pospeševal gradbeno delavnost.

Vpisali sta se nastopni firmi:

Sedež: Maribor, Koroška cesta 3.

Besedilo: Plauc Maks.

Obratni predmet: trgovina z deželnimi pridelki in izvoz sadja na debelo.

Imetnik: Plauc Maks, trgovec v Mariboru, Koroška cesta št. 3.

Okrožno sodišče v Mariboru, odd. III., dne 3. novembra 1932.

Firm. 956/32 — Rg. A III 226/1.

Sedež: Straže, obč. Sv. Jurij pod Turjakom.

Besedilo: Ivan Čas ml.

Obratni predmet: Trgovina z lesom in vinom na debelo.

Imetnik: Ivan Čas ml., trgovec, Straže, p. Mislinje.

Okrožno sodišče v Celju, odd. III., dne 9. novembra 1932.

Firm. 373/32 — Rg. A III 158/2.

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopnih firmah:

Sedež: Maribor.

Besedilo: »Jelen« tvornica kemičnih izdelkov, družba z omejeno zavezo.

Družba se je razdružila in prešla v likvidacijo.

Besedilo likvidacijske firme »Jelen«, tvornica kemičnih izdelkov, družba z o. z. v Mariboru v likvidaciji.

Likvidator: Ribarič Anton, posestnik v Krčevini št. 177.

Okrožno sodišče v Mariboru, odd. III., dne 10. novembra 1932.

Firm. 912/32 — Rg. C I 71/29.

Sedež: Središče.

Besedilo: Jakob Zdravec, umetni mlin na paro in vodo v Središču.

Vstopil je v firmo: Zdravec Jurica, posestnik v Središču ob Dravi.

Firma je od 1. oktobra 1932. javna trgovska družba.

Besedilo firme odslej: Parni in umetni mlin J. Zdravec v Središču ob Dravi, družabnika Jakob Zdravec in Jurica Zdravec.

Firmo zastopa vsak družabnik samostojno.

Okrožno sodišče v Mariboru, odd. III., dne 10. novembra 1932.

Firm. 926/32 — A III 227/4.

Sedež: Sv. Lovrenc na Pohorju.

Besedilo: Aug. Löschnigg, trgovina z lesom in deželnimi pridelki.

Vpiše se ženitna in obenem dedna pogodba ddo. Maribor, 20. maja 1895., opr. št. 648, odnosno v isti zagotavljeni premoženjske pravice Marije Lešnik (Löschnigg) roj. Rušnik.

Okrožno kot trg. sodišče v Mariboru, odd. IV., dne 10. novembra 1932.

Firm. 968/32 — Reg. Einz. I 248/13.

Izbrisala se je nastopna firma:

Sedež: Laško.

Besedilo: Belak, Inkret in drug, inštalacijsko podjetje v Laškem.

Obratni predmet: Elektrotehnična in vodovodna inštalacija.

Zbog razdružitve.

Okrožno sodišče v Celju, odd. III., dne 9. novembra 1932.

Firm. 321/31 — Reg. A III 31/6.

Iz združnega registra

Vpisale so se med drugim te zadruge:

Jugozadruga za vnovčevanje kmetijskih pridelkov v Mariboru; Delavska-kmečka, nakupna, prodajna in stavbna zadruga v Pluju, ki ima tudi ta visoki namen, da ustanavlja gostilne, predvsem pa vzgajališča za izobrazbo in razvedrilo. Končno se je vpisala Slovensko-Goriška sadjarska zadruga v Sv. Martinu pod Vurbergom.

Vpisale so se med drugim tudi te spremembe, ki znova dokazujejo, kako nekatere zadruge pojmujejo združno misel. Tako je Mariborski konzum spremenil svoja pravila in se sedaj imenuje Gospodarska zadruga v Mariboru. Šesta točka pravil se odslej glasi: »skrbi za strokovni pouk in poglobitev združne misli svojih članov; zadruga more poslovati tudi z nečlani, ako je to v korist članom. Združna misel se je torej res zelo poglobila.

Dalje je tudi Nabavljalna zadruga državnih uslužbencev v Murski Soboti smatrala za potrebno, da je vstavila ono raztegljivo določbo iz zakona v svoja pravila, da namreč samo izjemoma in kadar je gotovega blaga na skladišču več, nego je povpraševanje zadrugarjev po njem, sme upravni odbor to in tako blago odstopiti tudi drugim zadrugam, pa tudi nezadrugnikom. — Živela združna misel!

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Škrobl in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo
tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. — Šelenburgova ul. 8.
Telefon št. 22-72

ZASIGURANJE VALUTE V OBMEJNEM PROMETU

Finančno ministrstvo je izdalo pojasnilo, da se ne zahteva pri blagu v vrednosti izpod 1000 dinarjev, ki ga v obmejnem prometu izvozijo ali uvozijo naši ali tuji obmejni prebivalci, dokazil o zasiguranju valute.

KLIČEJE
vseh vrst fotografij ali risbah izvršuje najsolidnejše
KLIČARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

MARIBORSKI SVINJSKI TRG

Na svinjski sejem dne 18. novembra 1932 je bilo pripeljanih 212 svinj, cene so bile sledeče:

Mladi prašiči 5 do 6 tednov stari 100—110, 7 do 9 tednov stari 150—180, 3 do 4 mesece stari 250—280, 5 do 7 mesecev stari 350—450, 8 do 10 mesecev stari 480 do 560, 1 leto stari 850—1000 Din za kom. 1 kg žive teže 6-50—7, 1 kg mrtve teže 9—10 Din. Prodanih je bilo 134 svinj.

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama, začetek ob 20.
Torek, dne 22. novembra: Zaprtó.
Sreda, dne 23. novembra: Strast pod brestí.
Red Sreda.
Četrtek, dne 24. novembra: Zločin in kaznen. Red B.
Opera, začetek ob 20.
Torek, dne 22. novembra: Hlapec Jernej. Red B.
Sreda, dne 23. novembra: Manon. Red D.
Četrtek, dne 24. novembra: Zaljubljen v tri oranže. Red A.

Mariborsko gledališče

Torek, dne 2. novembra: Zaprtó.
Sreda, dne 23. novembra: Gospa ministrovka. Red C.

Motvoz Grosuplje

domač slovenski izdelek — Svoji k svojim!

Tovarna motvoza in vrvarna d. d.
Grosuplje pri Ljubljani